

Rakkaudesta Karjalaan

Näyttely Suomen käsityön museon Kujalla 23.1.–28.8.2016

Omin käsin -näyttelyyn liittyvässä Rakkaudesta Karjalaan -osiossa on esillä Tyyne-Kerttu Virkin Aunuksen Karjalasta 1940-luvulla keräämää esineistöä. Virkki työskenteli Aunuksessa marraskuusta 1941 maaliskuun alkuun 1944, jolloin hänet kutsuttiin *Omin käsin* -lehden päätoimittajaksi Helsinkiin. Aunuksessa vietetty aika vaikutti Karjalankannaksella Sakkolassa syntyneen Virkin koko elämäntyöhön. Hän omisti koko elämänsä käsityökulttuurin edistämiseksi, erityisesti karjalainen käsityö oli lähellä hänen sydäntään.

Jatkosodan alettua kesällä 1941 Suomen armeijan joukot olivat siirtyneet Itä-Karjalaan. Alueen miesten ollessa sodassa, muun väestön toimeentulosta haluttiin huolehtia. Työikäiset naiset olivat maataloustöissä ja eri tuotantolaitoksissa. Aunuksenlinnan eli Aunuksen kaupungin työtupa perustettiin 28.9.1941. Työtupatoimintaa oli Suomessa jo aiempina vuosikymmeninä järjestetty kuntien tai valtion keinona hoitaa eri syistä johtuvaa työttömyyttä. Työtupatoiminta auttoi sodan aikaisessa materiaalipulassa väestön vaatettamisessa ja käyttötavaroiden valmistuksessa. Työtuissa huollettiin myös sotilaiden varusteita.

Alusta lähtien työtupatoiminnan yhtenä tavoitteena oli kotiteollisen toiminnan, paikallisen käsityöperinteen ja osaamisen tallentaminen ja elvyttäminen. Heti kun työtupatoiminta saatiin alkuun, käynnistettiin vanhojen mallien etsiminen, kerääminen ja niitä ryhdyttiin valmistamaan uudelleen sekä markkinoimaan. Työtuvalla valmistettujen tuotteiden myynti hoidettiin työtuvan toimistosta käsin. Tyyne-Kerttu Virkki suunnitteli suuren osan myyntiin tehdystä tuotannosta.

Aunuksen aika jätti Tyyne-Kerttuun lähtemättömän vaikutuksen – oma karjalainen identiteetti vahvistui. Virkin yhtenä elämäntyön painopisteenä oli karjalaisen kulttuurin välittäminen koko Suomen tietoisuuteen. Hän perusti vuonna 1977 Virkki-käsityömuuseon joka toimi Helsingissä vuoteen 2010 saakka. Museokokoelman perusta oli Virkin Aunukselta henkilökohtaisina lahjoina saatu esineistö sekä hänen itse ostamansa esineet. Kokoelma siirtyi Suomen käsityön museon Virkki-kokoelmaksi vuonna 2010. Näyttelyssä esillä olevat esineet ovat osa tätä kokoelmaa. Virkki-kotimuseo toimii edelleen Helsingissä Merikannontie 3:ssa.

Lisätietoja:

Rakkaudesta Karjalaan liittyy Suomen käsityön museossa 28.8. saakka esillä olevaan *Omin käsin* -näyttelyyn.

[Lue näyttelytiedote](#)

Kuvassa yksityiskohta Tuulikki Matikaisen valmistamasta Jalasjärven tykkimyssystä. Kuva: Tuulikki Matikainen.

Käsityö on elämän mittainen matka

Kansallispukuvalmistaja Tuulikki Matikainen

Näyttely Suomen käsityön museon Kujalla 9.9.2016 – 29.1.2017

Suomen kansallispukukeskuksessa esitellään kansallispukuvalmistaja Tuulikki Matikaisen uraa käsityöläisenä ja kansallispukuvalmistajana. Näyttelyssä on esillä Tuulikin valmistamia kansallispukuja sekä käsitöitä lapsuudesta saakka.

”Minulla ei ole ihan selvää mielikuvaa, milloin tein ihan ensimmäiset käsityöni. Ehkä kaikki alkoi siitä, kun äitini Elsa Huuki istutti minut tilkkulaatikkoon puolivuotiaana saadakseen minut hiljaiseksi ompelunsa aikana.”

Tuulikki Matikainen on ammattikäsityöläinen jo neljännessä polvessa. Äidin äidin äiti Maria Savolainen (synt. 1863, os. Eskelinen) oli ammattikutoja, jonka kankaita vietiin myyntiin ainakin Helsinkiin ja Kuopioon. Maria kutoi naisten ja miesten pukukankaita sekä kodin tekstiilejä. Äidin äiti Hanna Savolainen (synt. 1901) oli erittäin taitava kehrääjä, värjäri ja ompelija. Hanna värjäsi mm. kasviväreillä.

Tuulikin äiti Elsa Huuki (synt. 1924, os. Savolainen) neuloi, virkkasi, kirjoi, teki tuohitöitä ja suutarin töitä, solmi fransuja, kutoi kankaita ja punoi koreja. Hän oli kouluttautunut Tervolan kotiteollisuuskoulun kursseilla sekä erikoistekniikkakursseilla. Hänen varsinainen leipätyönsä oli hoitotyössä, mutta teki tilauksesta ompelu- ja neulontatöitä koko aikuisikänsä. Kirjontatöitä hän valmisti kuolemaansa saakka. Myös Tuulikin isä oli taitava käsistään.

Tuulikki ompeli ompelukoneella jo kolmevuotiaana ja kirjoi neljävuotiaana. Isän opastuksella hän valmisti pienestä pitäen puulusikoita ja –kauhoja, rasioita, pieniä leluja ja pelivälineitä. Koulussa Tuulikki rakasti käsitöitä. Alakoulun tärkein kirjontatyö oli ajan hengen mukaisesti leveälahkeisten housujen lahje, johon Tuulikki suunnitteli itse kukkakuvion ja jonka hän kirjoi helmilangalla neljännellä luokalla. Nypläämään hän oppi kymmenvuotiaana.

Yläkoulusta Tuulikki meni Savonlinnan Taidelukioon kuvataidelinjalle. Tanssiharrastukseen tarvittavat asut hän valmisti itse. Lukion jälkeen hän suuntasi Joensuun Kotiteollisuuskoulun ompelulinjalle ja kiinnostui kansatieteestä ja perinnekäsitöistä. Opintojen jälkeen Tuulikki toimi tekstiiliopettajana ja Rantasalmelle muuttaessaan perusti oman ompelimoiliikkeen. Kuopion Muotoiluakatemiaan vaatetussuunnittelupainotteisen linjan jälkeen hän siirtyi työskentelemään Yoko-Team Oy:n tuotannon suunnittelijana ja sisäänostajana. Rantasalmen Karjalaseurassa Tuulikki valmisti ja huolsi kansallispukuja sekä toimi kouluttajana. Hän valmistui

vielä Savonlinnan Opettajankoulutuslaitoksesta tekstiilityön ja matematiikan aineenopettajaksi ja luokanopettajaksi.

”Koko elämäni olen tehnyt käsilläni. Olen ennen kaikkea ompelija, vaikka olen mm. kutonut, neulonut, virkannut, muotoillut ja muovailut, punonut, veistänyt, takonut, nyplännyt, piirtänyt ja maalannut, jopa vääntänyt rautalangasta. Olen opettanut kansalaisopistossa vuosikymmeniä. Kansallispukukurssi on niistä se, joka on toteutunut vuodesta toiseen, jo yli kaksikymmentä vuotta yhtäjaksoisesti Rantasalmella.”

Kansallispuvut ovat kulkeneet Tuulikin mukana, enemmän tai vähemmän ammattia sivuten. Joensuun opiskeluaikana hän korjasi oman kansallispukunsa ja innostuneena hakeutui Suomen kansallispukuneuvoston koulutuksiin.

”Olen sukeltanut kansallispukuihin käsityön kautta: innostun edelleen pukujen kauneudesta ja niiden valmistamisesta. Rakastan erityisesti sarkaviittoja ja tykkimyssyjä. Kirjonta on intohimoni. Ompelen edelleenkin kansallispukuja, sillä kansallispuku ei lähde minusta sitten millään – ei ikinä!”

Oheisohjelma

Näyttelyyn liittyy työnäytös:

Lauantaina 24.9. 2016 klo 12.30 – 15

Kansallispukuvalmistaja Tuulikki Matikainen tekee kirjontatöitä.

Työnäytös liittyy Kansallispuvun juhlapäivään, jota vietetään Suomen käsityön museossa lauantaina 24.9.2016 klo 11-17. Ohjelmassa on luentoja ja kansallispukutarvikkeiden myyntitori.

[Lue Kansallispuvun juhlapäivä -tiedote](#)

Lisätietoja: